

OBWIESZCZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 31 grudnia 1987 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

1. Na podstawie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1987 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz rozporządzenie w sprawie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych rolnikom indywidualnym i członkom ich rodzin oraz wysokości składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników (Dz. U. Nr 6, poz. 33) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 94, Nr 62, poz. 283 i Nr 73, poz. 323, z 1985 r. Nr 13, poz. 54, z 1986 r. Nr 2, poz. 13 oraz z 1987 r. Nr 6, poz. 33 i Nr 29, poz. 161), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszcze-

nia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) § 40 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 94) w brzmieniu:
„§ 40. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1983 r.”;
- 2) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1983 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 62, poz. 283) w brzmieniu:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1983 r.”;
- 3) § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1983 r. w sprawie wysokości składki na Fundusz

Ubezpieczenia Społecznego Rolników (Dz. U. Nr 73, poz. 323 i z 1987 r. Nr 6, poz. 33) w brzmieniu

„§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r.”

- 4) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 1985 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 13, poz. 54) w brzmieniu.

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1985 r.”;

- 5) § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1986 r. w sprawie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych rolnikom indywidualnym i członkom ich rodzin (Dz. U. Nr 2, poz. 13 i z 1987 r. Nr 6, poz. 33) w brzmieniu:

„§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 6) § 3 i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1987 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy

o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz rozporządzenie w sprawie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych rolnikom indywidualnym i członkom ich rodzin oraz wysokości składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników (Dz. U. Nr 6, poz. 33) w brzmieniu:

„§ 3. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1983 r. w sprawie wysokości składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników (Dz. U. Nr 73, poz. 323).”;

„§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 7) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 września 1987 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 29, poz. 161) w brzmieniu:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”

Minister Pracy i Polityki Socjalnej: *J. Pawłowski*

Załącznik do oświadczenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 31 grudnia 1987 r. (poz. 10)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 marca 1983 r.

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Na podstawie art. 9, art. 15 ust. 6 i 7, art. 19 ust. 4, art. 22 ust. 2, art. 43 ust. 3, art. 46, art. 58 ust. 2 i art. 61 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268, z 1984 r. Nr 52, poz. 269 i z 1986 r. Nr 42, poz. 202) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Naczelnik gminy prowadzi ewidencję okresów ubezpieczenia i opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników każdej z osób objętych ubezpieczeniem. Na podstawie prowadzonej ewidencji naczelnik gminy potwierdza okresy ubezpieczenia oraz dane niezbędne do ustalenia prawa i wysokości świadczeń przysługujących z ubezpieczenia społecznego.

§ 2. 1. Przy ustalaniu obowiązku ubezpieczenia domowników uznaje się, że:

- 1) domownik pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli zamieszkuje na terenie gospodarstwa rolnego prowadzonego przez rolnika lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie,

- 2) praca domownika w gospodarstwie rolnym stanowi jego główne źródło utrzymania, jeżeli nie osiąga on dochodów z innych źródeł w wysokości przekraczającej miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia obowiązującego w gospodarce społecznej.

2. Praca domownika w gospodarstwie rolnym nie stanowi głównego źródła utrzymania, jeżeli:

- 1) domownik kształci się w szkole ponadpodstawowej lub wyższej albo
- 2) rolnik udowodni, że domownik jest inwalidą I lub II grupy albo III grupy, jeżeli jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

3. Nie uznaje się za domownika osoby nie będącej członkiem rodziny rolnika, jeżeli z charakteru wykonywanej przez nią pracy wynika, że powinna być ona zatrudniona na podstawie umowy o pracę.

§ 3. 1. Zwiększenie emerytury lub renty z tytułu zrzeczenia się przez rolnika prawa do bezpłatnego korzystania z lokalu mieszkalnego i pomieszczeń gospodarskich wynosi 0,1% szacunkowej ich wartości, ustalonej w celu obowiązkowego ubezpieczenia w Państwowym Zakładzie Ubezpieczeń, nie mniej jednak niż 300 zł i nie więcej niż 1500 zł miesięcznie, z tym że jeżeli do emery-

tury lub renty uprawnieni są oboje małżonkowie, zwiększenie to przysługuje każdemu z nich po połowie.

2. Jeżeli do emerytury lub renty uprawniona jest tylko jedna osoba, zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się w całości.

Rozdział 2

Ewidencja wartości produktów rolnych

§ 4. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej są obowiązane wystawiać dowody stwierdzające wartość sprzedanych produktów rolnych, zwane dalej „dowodami sprzedaży”.

2. Przez produkty rolne rozumie się produkty uzyskane bezpośrednio z gospodarstwa rolnego, ogrodniczego lub hodowlanego oraz przetwory tych produktów, a także drewno z lasów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, runo leśne i rośliny zielarskie, miód pszczoły oraz przetwory pszczelarskie, ryby i inne produkty z jezior i stawów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.

3. Przez produkty rolne rozumie się również zwierzęta sprzedane przez rolnika placówkom naukowo-badawczym na cele doświadczalne.

4. Dowód sprzedaży powinien zawierać imię i nazwisko oraz imię ojca rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne, jego adres, gminę, w której jest położone gospodarstwo rolnika, oraz datę sprzedaży i wartość sprzedanych produktów rolnych.

5. Jeżeli sprzedaży produktów rolnych dokonuje członek rodziny rolnika prowadzący odrębne gospodarstwo rolne lub inna osoba sprzedająca produkty rolne w imieniu rolnika, dowód sprzedaży powinien być wystawiony na rolnika, który wytworzył sprzedane produkty rolne. W dowodzie sprzedaży powinny być wskazane dane, o których mowa w ust. 4, dotyczące zarówno sprzedającego, jak i rolnika, który wytworzył produkty rolne.

6. Jeżeli jednostka gospodarki uspołecznionej nabywa od rolnika produkty rolne wytworzone w ramach umów kooperacyjnych, wartość nabytych produktów rolnych zmniejsza się o wartość produktów dostarczonych rolnikowi nieodpłatnie na poczet wykonania zadań ustalonych w tych umowach.

§ 5. 1. Jeżeli zapłata za sprzedane produkty rolne jest dokonywana za pośrednictwem banku spółdzielczego, jednostka gospodarki uspołecznionej jest obowiązana zamieścić na zleceniu zapłaty dane, o których mowa w § 4 ust. 4—6.

2. Jeżeli zapłata za sprzedane produkty rolne jest dokonywana bezpośrednio lub za pośrednictwem urzędu pocztowego, jednostka gospodarki uspołecznionej jest obowiązana niezwłocznie po dokonaniu zapłaty przesłać kopię dowodu sprzedaży bankowi spółdzielczemu, właściciemu według miejsca zamieszkania rolnika.

§ 6. 1. Ewidencję wartości produktów rolnych sprzedanych jednostkom gospodarki uspołecznionej przez rolników prowadzą banki spółdzielcze.

2. Bank spółdzielczy na podstawie dowodów wymienionych w § 4 i 5 ewidencjonuje wartość produktów rolnych sprzedanych odrębnie przez każdego rolnika.

§ 7. 1. Bank spółdzielczy po upływie każdego roku, nie później niż do końca marca, ustala łączną wartość

produktów rolnych sprzedanych w ciągu roku przez rolnika.

2. Wartość produktów rolnych sprzedanych przez zespół rolników indywidualnych podlega zaliczeniu na rzecz poszczególnych jego członków na podstawie ich pisemnego oświadczenia, złożonego w banku spółdzielczym. W razie niezłożenia oświadczenia, bank dokonuje podziału wartości produktów między członków zespołu w równych częściach.

3. Wartość sprzedaży produktów rolnych z gospodarstwa rolnego prowadzonego przez współwłaścicieli (współposiadaczy) dzieli się proporcjonalnie do ich udziałów we współwłasności (współposiadaniu) lub odpowiednio do ich pisemnego oświadczenia, złożonego w banku spółdzielczym.

§ 8. Bank spółdzielczy — po ustaleniu łącznej wartości produktów rolnych sprzedanych przez rolnika jednostkom gospodarki uspołecznionej w danym roku — uzgadnia tę wartość z rolnikiem i dokonuje odpowiedniego wpisu w ewidencji sprzedanych produktów rolnych oraz w książeczce ewidencji sprzedanych produktów rolnych wystawionej rolnikowi przez bank, zwanej dalej „książeczką sprzedaży”.

§ 9. 1. Naczelnik gminy systematycznie analizuje ewidencję bankową sprzedaży (§ 8), a w każdym wypadku — w razie wystąpienia rolnika o emeryturę lub rentę.

2. Jeżeli wartość sprzedanych przez rolnika produktów rolnych budzi wątpliwości co do tego, czy zostały one wytworzone w jego gospodarstwie rolnym, naczelnik gminy, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, wydaje decyzję określającą wartość produktów faktycznie wytworzonych w gospodarstwie.

3. Ustalenia zawarte w decyzji, o której mowa w ust. 2, stanowią podstawę do dokonania odpowiedniego wpisu w bankowej ewidencji oraz w książeczce sprzedaży, a także do ponownego ustalenia prawa do emerytury lub renty i wysokości tych świadczeń.

§ 10. Lata, w których wartość sprzedanych produktów rolnych była niższa od wymaganej wskutek klęski żywiołowej, wypadku losowego lub innych okoliczności niezależnych od rolnika, zalicza się do okresu sprzedaży produktów rolnych, od którego zależy prawo do emerytury, jeżeli obniżenie sprzedaży nastąpiło z tych przyczyn.

§ 11. 1. Wartość produktów rolnych sprzedanych przez rolnika jednostkom gospodarki uspołecznionej w poszczególnych latach 10-letniego okresu, z którego przyjmuje się średnią roczną wartość sprzedanych produktów rolnych do ustalania wysokości emerytury lub renty, podlega przeliczeniu stosownie do wzrostu cen skupu, z zastosowaniem współczynnika rewaloryzacyjnego.

2. Współczynnik rewaloryzacyjny, wyrażający stosunek cen skupu w poszczególnych latach do cen skupu w ostatnim roku tego okresu, określa corocznie Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej na podstawie indeksu wzrostu cen skupu produktów rolnych, ustalonego przez Główny Urząd Statystyczny.

3. Przeliczenia wartości sprzedaży produktów rolnych dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy rozpatrywaniu wniosku o emeryturę lub rentę.

§ 12. Obniżenie wartości przekazywanego gospodarstwa rolnego uważa się za niezależne od rolnika, jeżeli nastąpiło wskutek:

- 1) klęski żywiołowej lub wypadku losowego,
- 2) wywłaszczenia, scalenia gruntów albo innych czynności organów państwowych podjętych z urzędu,
- 3) nieodpłatnego przekazania na rzecz Państwa części gospodarstwa rolnego.

§ 13. Okoliczności, o których mowa w § 10 i 12, stwierdza naczelnik gminy w drodze decyzji na wniosek rolnika.

Rozdział 3

Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwach rolnych i chorób zawodowych

§ 14. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym lub choroby zawodowej stosownie do:

- 1) ustaleń zawartych w karcie wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym lub decyzji wojewódzkiego inspektora sanitarnego stwierdzającej chorobę zawodową,
- 2) ustaleń właściwych organów co do niezdolności do pracy, stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu i ich związku z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym lub chorobą zawodową.

2. W razie wątpliwości co do ustaleń dotyczących okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadza postępowanie wyjaśniające.

§ 15. Poszkodowany, członek jego rodziny lub sołtys jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić naczelnika gminy o każdym wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym.

§ 16. Po uzyskaniu wiadomości o wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym naczelnik gminy niezwłocznie ustala — ze współudziałem społecznego inspektora pracy gminnego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych — okoliczności i przyczyny wypadku, wykorzystując informacje zakładów społecznych służby zdrowia, zeznania świadków oraz materiały organów Milicji Obywatelskiej dotyczące okoliczności wypadku, oraz na podstawie dokonanych ustaleń sporządza kartę wypadku.

§ 17. 1. Karta wypadku powinna zawierać:

- 1) dane osobowe poszkodowanego,
- 2) datę wypadku, opis okoliczności wypadku, jego przebieg i przyczynę,
- 3) stwierdzenie, na podstawie jakich dokumentów sporządzono kartę wypadku,
- 4) datę sporządzenia karty wypadku,
- 5) podpis naczelnika gminy.

2. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że:

- 1) wypadek nastąpił przy pracy nie związanej z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- 2) wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez poszkodowanego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa,

3) do wypadku przyczynił się w znacznym stopniu sam poszkodowany będąc w stanie nietrzeźwym

— należy to przedstawić w karcie wypadku.

3. Kartę wypadku sporządza się w trzech egzemplarzach, z których dwa doręcza się poszkodowanemu lub członkowi jego rodziny, a jeden przechowuje się w aktach.

§ 18. Podejrzenie o chorobę zawodową powinno być zgłoszone na piśmie do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego przez:

- 1) zakład społeczny służby zdrowia, jeżeli przeprowadzone badania lub dokonane oględziny uzasadniają podejrzenie o chorobę zawodową,
- 2) lekarza (lekarza dentystę), który powziął podejrzenie o chorobę zawodową,
- 3) lekarza weterynarii, który stwierdził u rolnika stypkającego się ze zwierzętami chorymi na chorobę zakaźną objawy mogące nasuwać podejrzenie o chorobę zawodową,
- 4) społecznego inspektora pracy gminnego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych.

§ 19. 1. Stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym lub chorobą zawodową ustalają komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia. Komisje te ustalają również inwalidztwo oraz jego związek z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym lub chorobą zawodową, a także związek śmierci z takim wypadkiem lub chorobą zawodową.

2. Czasową niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym lub z chorobą zawodową stwierdza zakład społeczny służby zdrowia na podstawie badania stanu zdrowia, z wykorzystaniem karty wypadku lub decyzji państwowego inspektora sanitarnego o stwierdzeniu choroby zawodowej.

§ 20. Państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni prowadzą rejestr chorób zawodowych rolników, stwierdzonych na obszarze objętym zakresem ich działania.

§ 21. W sprawach dotyczących stwierdzenia chorób zawodowych, nie unormowanych w rozporządzeniu, stosuje się przepisy w sprawie chorób zawodowych, wydane na podstawie art. 231 Kodeksu pracy.

Rozdział 4

Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników

§ 22. W rocznym planie Funduszu Ubezpieczenia Społecznego Rolników, zwanego dalej „Funduszem”, określa się:

- 1) środki finansowe niezbędne do pokrycia wydatków określonych w art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268, z 1984 r. Nr 52, poz. 269 i z 1986 r. Nr 42, poz. 202), zwanej dalej „ustawą”,
- 2) kwotę wpływów ze składek rolników niezbędną do pokrycia 1/3 wydatków, o których mowa w pkt 1,
- 3) wysokość dotacji z budżetu państwa niezbędnej do pokrycia wydatków Funduszu nie pokrytych ze składek rolników.

§ 23. 1. Przy ustalaniu planu Funduszu uwzględnia się stan środków z roku ubiegłego.

2. Jeżeli wpływy ze składek w roku ubiegłym były wyższe od 1/3 wydatków Funduszu, kwotę nadwyżki uwzględnia się przy wymiarze składek na rok następny.

3. Jeżeli wpływy ze składek w roku ubiegłym były niższe od 1/3 wydatków Funduszu, kwotę brakującą uwzględnia się przy wymiarze składek na rok następny.

§ 24. W sprawach dotyczących tworzenia i zarządzania Funduszem, nie unormowanych w rozporządzeniu, stosuje się przepisy o funduszach celowych.

§ 25. 1. Kwota wpływów ze składek rolników, o której mowa w § 22 pkt 2, jest pokrywana:

- 1) w 45% składkami ustalonymi od liczby osób podlegających ubezpieczeniu,
- 2) w 55% składkami od:
  - a) liczby hektarów przeliczeniowych,
  - b) wysokości dochodu szacunkowego z działów specjalnych, nie wchodzących w skład gospodarstw rolnych.

2. Udział kwoty składek obliczonych od hektarów przeliczeniowych oraz od dochodu szacunkowego z działów specjalnych w ogólnej kwocie składek, o której mowa w ust. 1 pkt 2, określa się proporcjonalnie do liczby osób podlegających ubezpieczeniu z tytułu pracy:

- 1) w gospodarstwach rolnych,
- 2) w działach specjalnych

w stosunku do ogólnej liczby osób podlegających ubezpieczeniu w myśl ustawy.

§ 26. 1. Wysokość rocznej składki od:

- 1) jednej osoby podlegającej ubezpieczeniu,
- 2) jednego hektara przeliczeniowego,
- 3) wysokości dochodu szacunkowego z działu specjalnego

oblicza się według zasad określonych w ust. 2—5.

2. Wysokość składki od jednej osoby oblicza się przez podzielenie kwoty ustalonej w myśl § 25 ust. 1 pkt 1 przez ogólną liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu w myśl ustawy.

3. Wysokość składki od jednego hektara przeliczeniowego oblicza się przez podzielenie kwoty ustalonej w myśl § 25 ust. 1 pkt 2 lit. a) i ust. 2 przez ogólną liczbę hektarów przeliczeniowych.

4. Wysokość składki od dochodu szacunkowego z działu specjalnego oblicza się przy zastosowaniu procentu wyrażającego stosunek kwoty ustalonej w myśl § 25 ust. 1 pkt 2 lit. b) i ust. 2 do rocznej globalnej kwoty dochodu szacunkowego uzyskanego w działach specjalnych nie wchodzących w skład gospodarstw rolnych.

5. Ogólną liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu w gospodarstwach rolnych oraz w działach specjalnych, ogólną liczbę hektarów przeliczeniowych oraz roczną globalną kwotę dochodu szacunkowego przyjmuje się według stanu z roku ubiegłego.

6. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminie do dnia 31 października każdego roku ogłasza w Monitorze Polskim wysokość składek na rok następny.

§ 27. 1. Składkę z niepełnego hektara przeliczeniowego gruntów zmniejsza się proporcjonalnie do obszaru gruntów, a składkę od ubezpieczonego za okres ubezpie-

czenia krótszy niż jeden rok zmniejsza się proporcjonalnie do tego okresu.

2. Przeliczenia obszaru użytków rolnych, lasów i gruntów pod stawami z hektarów fizycznych na przeliczeniowe dokonuje się według przeliczników określonych w przepisach ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. Nr 52, poz. 268), stosowanych na danym terenie na cele wymiaru podatku rolnego od gruntów.

3. Przy wymiarze składek z działów specjalnych stosuje się odpowiednio normy dochodu szacunkowego określone w przepisach o podatku rolnym.

4. Nie uważa się za gospodarstwa rolne obszary gruntów rolnych i leśnych, jeżeli powierzchnia gruntów rolnych jest niższa niż 0,5 ha.

§ 28. 1. Każdemu z rolników będącemu współwłaścicielem (współposiadaczem) prowadzonego gospodarstwa rolnego wymierza się składkę odrębnie, odpowiednio do jego udziału we współwłasności lub współposiadaniu, stwierdzonego na podstawie dokumentów lub oświadczeń zainteresowanych. W razie niezłożenia oświadczenia wysokość składki wymierza się przyjmując równość udziałów.

2. Z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego będącego w posiadaniu zależnym składkę opłaca posiadacz zależny. Podstawę do wymierzenia składki z każdego hektara przeliczeniowego stanowi obszar posiadanych gruntów.

§ 29. 1. Naczelnik gminy wymierza składkę w drodze decyzji po ustaleniu, że rolnik, jego małżonek i domownicy podlegają ubezpieczeniu. Rolnik jest obowiązany przedstawić naczelnikowi gminy dane niezbędne do ustalenia obowiązku ubezpieczenia.

2. Składkę pobiera się w trybie przewidzianym dla realizacji zobowiązań pieniężnych rolników wobec Państwa.

3. Od decyzji naczelnika gminy w sprawach wymiaru składki przysługuje odwołanie w trybie przewidzianym dla odwołań od decyzji w sprawach zobowiązań, o których mowa w ust. 2.

§ 30. 1. Składkę, którą rolnik jest obowiązany opłacać za siebie, obniża się o 50% dla rolników prowadzących gospodarstwa rolne o powierzchni nie przekraczającej 2 ha, jeżeli rolnik:

- 1) jest zatrudniony nieprzerwanie w uspołecznionym zakładzie pracy co najmniej 6 miesięcy albo
- 2) pobiera emeryturę lub rentę z innego tytułu niż za przekazane gospodarstwo rolne i nie posiada następcy, który mógłby przejąć gospodarstwo rolne.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, należną składkę obniża się za cały okres zatrudnienia albo pobierania emerytury lub renty — poczynając od miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym rolnik podjął zatrudnienie albo od którego pobiera emeryturę lub rentę.

3. Część składki pobranej w pełnej wysokości za okresy, w których powinna być ona obniżona, zalicza się na poczet składek należnych za następny okres, a jeżeli w okresie tym ustał obowiązek opłacania składki — zwraca się rolnikowi.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do małżonka rolnika, w razie jego zatrudnienia albo pobierania przez niego emerytury lub renty.

§ 31. 1. Naczelnik gminy może na okres jednego roku:

- 1) obniżyć składkę należną z hektarów przeliczeniowych i od dochodu szacunkowego z działów specjalnych do 50%, jeżeli w gospodarstwie zdarzył się wypadek losowy, klęska żywiołowa, zostały podjęte czynności wywłaszczeniowe, scaleniowe lub inne czynności z urzędu albo na wniosek organów państwowych, powodujące obniżenie produkcji rolniczej,
- 2) zwolnić rolnika od opłacania składki należnej z hektarów przeliczeniowych i od dochodu szacunkowego z działów specjalnych, jeżeli została zawieszona okresowo produkcja rolnicza wskutek zmiany jej kierunku, modernizacji, remontów obiektów produkcyjnych lub wskutek decyzji właściwych organów o wstrzymaniu produkcji.

2. Naczelnik gminy może na okres do 3 lat zwolnić rolnika od obowiązku opłacania składki lub obniżyć składkę do 50%, jeżeli rolnik rozpoczął prowadzenie całego gospodarstwa rolnego na gruntach zakupionych lub dzierżawionych z Państwowego Funduszu Ziemi.

§ 32. Składki nie uiszczone przez rolnika do dnia przekazania gospodarstwa podlegają potrąceniu w równych częściach z emerytury lub renty inwalidzkiej wypłacanej rolnikowi i jego małżonkowi, jednakże w wysokości nie przekraczającej 1/5 tych świadczeń.

Rozdział 5

Odpowiedzialność z tytułu zadłużeń rolnika przekazującego gospodarstwo rolne

§ 33. 1. Jeżeli przejęte przez Państwo nieruchomości były obciążone prawami na rzecz osób trzecich, sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości sporządza na wniosek naczelnika gminy plan podziału sumy należności, pozostałej po potrąceniu należności Państwa i innych jednostek gospodarki uspołecznionej związanych z nieruchomościami, między osoby, na których rzecz obciążenia te zostały ustanowione, chyba że osoby te wyrażą zgodę na wypłacenie należności właścicielowi nieruchomości.

2. Przy sporządzaniu planu podziału stosuje się odpowiednio przepisy o podziale sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.

§ 34. 1. Jeżeli rolnik nie przekazał na własność Państwa działki gruntu, na której są wzniesione budynki lub ich część, a jego zobowiązania wobec jednostek gospodarki uspołecznionej przekraczają wartość przekazanego Państwu gospodarstwa rolnego, kwotą nie pokrytych zobowiązań obciąża się rolnika.

2. Jeżeli rolnik zachowaną na własność działkę gruntu i wzniesione na niej budynki lub ich część przekazuje na rzecz Państwa, jego zobowiązania wobec jednostek gospodarki uspołecznionej lub osób trzecich przejmuje Państwo do wysokości wartości przekazanej działki i budynków.

3. W razie sprzedaży przez rolnika działki gruntu i wzniesionych na niej budynków lub ich części i skorzystania przez Państwo z prawa pierwokupu, nie po-

kryte zobowiązania, o których mowa w ust. 1, podlegają pokryciu z kwot przypadających do wypłaty

4. Nieodpłatne przeniesienie własności działki gruntu i wzniesionych na niej budynków lub ich części może nastąpić jedynie z równoczesnym zobowiązaniem się nabywcy do przejęcia nie pokrytych zobowiązań.

5. Przepis ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio przy zamianie działki gruntu i wzniesionych na niej budynków lub ich części.

§ 35. Do zobowiązań przejmowanych przez następcę, związanych z prowadzeniem gospodarstwa, z wyjątkiem zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, nie zalicza się kredytów bankowych zużytych na cele konsumpcyjne.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 36. 1. Rolnikowi, który ze względu na rozpoczęcie prowadzenia gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia został zwolniony na podstawie dotychczasowych przepisów od obowiązku opłacania składki na Fundusz Emerytalny Rolników przez okres pierwszych 5 lat prowadzenia gospodarstwa, nie wymierza się do czasu upływu tego okresu również składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników należnej z każdego hektara przeliczeniowego i od dochodu szacunkowego z działów specjalnych.

2. Rolnika korzystającego ze zwolnienia od obowiązku opłacania podatku gruntowego ze względu na liczbę utrzymywanych dzieci zwalnia się również w tym okresie od obowiązku opłacania składki należnej z hektarów przeliczeniowych i od dochodu szacunkowego z działów specjalnych, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 1985 r.

§ 37. 1. W razie przekazania gospodarstwa rolnego Państwu w latach 1983—1985 emerytura lub renta inwalidzka przysługuje rolnikowi, choćby nawet w okresie prowadzenia gospodarstwa po osiągnięciu wieku 65 lat mężczyzna i 60 lat kobieta bądź po zaliczeniu do I lub II grupy inwalidów albo do III grupy, jeżeli był całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, sprzedawał jednostkom gospodarki uspołecznionej produkty rolne o wartości niższej niż odpowiadająca równoważności 5 q żyta rocznie z każdego hektara przeliczeniowego.

2. Emerytura lub renta inwalidzka z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego Państwu przysługuje także wówczas, gdy rolnik w okresie od dnia 1 stycznia 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. nie sprzedawał jednostkom gospodarki uspołecznionej produktów rolnych.

§ 38. Przeliczenie wartości produktów rolnych, o którym mowa w § 11, następuje począwszy od 1977 r.

§ 39. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) naczelniku gminy — rozumie się przez to również inne terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego,
- 2) rolniku — rozumie się przez to również zespół rolników indywidualnych lub członek tego zespołu.